

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak:16 /21		Arkivsaknr.:

Erfaringer med mindre omarbeiding av innlevert avhandling

Det ble i universitetsstyremøte 11. april 2019 vedtatt å ta inn en ny ordning i ph.d.-forskriften, adgang til å foreta mindre omarbeiding av innlevert avhandling (se sak 18/7518). Formålet med ordningen er å hindre at avhandlinger som er nesten gode nok for innstilling til forsvar, blir underkjent. Ordlyden i paragrafen (§ 11-5.) er slik:

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at fakultetet selv gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.

Tillater fakultetet selv en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som ikke skal være lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling.

Fakultetets vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen

Ordningen ble tatt i bruk ved fakultetene september 2019.

Vårsemesteret 2020 ble det satt i gang et arbeid med å revidere dr.philos.-forskriften (se sak 2020/5087). Høringsutkastet som ble sendt ut til fakultetene inneholdt en paragraf om mindre omarbeiding av innlevert avhandling, tilsvarende den som finnes i ph.d.-forskriften. Under høringsrunden og i de påfølgende møtene i FU ble det fra HF og JUS meldt at en ikke ønsker en ordning med mindre omarbeiding i dr.philos.-forskriften. De andre fakultetene var positive til en ordning med mindre omarbeiding for dr.philos. Basert på informasjon fra ph.d.-koordinatorene og diskusjoner i Forskningsutvalget kom det frem at erfaringene man hadde gjort seg med ordningen i ph.d.-utdanningen, ikke var udelt positive. Reglene og det forvaltningsmessige virket uklart for mange i vurderingskomiteene, og noen påpekte at ordningen var tungvint, rent administrativt. Med bakgrunn i dette, anbefalte Forskningsutvalget at forslag til revidert dr.philos.-forskrift gikk videre til Universitetsstyret uten en paragraf om tilgang til å foreta mindre omarbeiding av avhandling.

FU har i ettertid ønsket å foreta en ny diskusjon om ordningen med mindre omarbeiding for ph.d. og dr.philos., basert på en grundig informasjonsheving. FIA har derfor bedt fakultetenes ph.d.-koordinatorer om tallmateriale gjeldende mindre omarbeiding, hva som var utfordringen i de vanskelige sakene og om fakultetet har detaljerte rutinebeskrivelser for tilfeller av mindre omarbeiding.

Tall om mindre omarbeiding

Tabellen under viser innrapporterte tall fra fakultetenes ph.d.-kandidater om tilfeller av mindre omarbeiding; antall saker som har vært relativt uproblematisk å behandle og saker som har vært vanskelige å behandle. Perioden er fra september 2019 til april 2021.

Total	Uproblematisk saker	Vanskelige saker
28	20	8

Hva har vært utfordringene?

Når det gjelder saker med mindre omarbeiding som har vært vanskelige å behandle for komité, ledelse, administrasjon og/eller kandidat, er dette de utfordringene som er meldt inn av fakultetene:

- Forslag til omarbeiding vært så omfattende, at avhandlingen kanskje heller burde gått direkte til underkjenning
- Komiteen har ikke gitt en tydelig begrunnelse om hvorfor mindre omarbeiding er nødvendig
- Kandidat, og enkelte tilfeller veileder, har vært uenige i at mindre omarbeiding var nødvendig
- Det å skrive en anbefaling om mindre omarbeiding, er et nytt og uvanlig format, som i enkelte tilfeller også har ført til et uklart innhold
- Omarbeidingen resulterte i en underkjenning, fordi komiteen mente at kandidaten ikke hadde fulgt komiteens anbefalinger godt nok. Den påfølgende situasjonen var svært krevende for alle parter
- Fakultetet har vært usikker på hvilke krav som bør stilles
- Fakultetet har vært usikker på hvor mye veiledning man kan gi

De fakultetene som har opplevd saker som har vært vanskelige å behandle har reflektert over hvordan man kan unngå slike tilfeller fremover. Fellesnevneren er bedre informasjon. Fakultetene vil videreutvikle praktiske rutinebeskrivelser og retningslinjer for hva som omfattes av begrepet «mindre omarbeiding», i grenseoppgangen til både underkjenning og godkjenning. Fakultetene vil også være forberedt på at enkelte tilfeller vil kreve muntlig oppfølging av komiteen.

Detaljerte rutinebeskrivelser

FIA har spurt fakultetene om de har utarbeidet detaljerte rutinebeskrivelser for tilfeller av mindre omarbeiding. Her er en sammenfatning av svarene:

- 4 fakultet har fra et tidlig tidspunkt hatt rutinebeskrivelser for tilfeller med mindre omarbeiding. 3 av disse fakultetene har hatt relativt få vanskelige saker

- Et av fakultetene som oppgir at de har hatt saker som er vanskelige å behandle, har ikke hatt retningslinjer for denne ordningen fra et tidlig tidspunkt, men fått dette på plass nå
- Et annet av fakultetene som oppgir å ha hatt vanskelige saker, har hatt skriftlige rutinebeskrivelser for saksbehandlingen, men ikke rettet mot komiteen eller kandidaten. Vitenskapelig ledelse har hatt ansvar for å informere direkte til komiteen eller kandidaten i aktuelle situasjoner

Andre kommentarer

Alle fakultet har gitt generelle kommentarer til ordningen. I det nedenstående er noen av de viktigste nevnt.

MED understreker viktigheten av at komiteen tar rede på kandidatens livssituasjon når det gjelder å sette frist for hvor lang periode hun/han blir bedt om å bruke på omarbeidingen. Man kan ikke uten videre anta at kandidaten har anledning til å jobbe fulltid med avhandlingen i en omarbeidingsperiode. MN gir tre måneders frist til alle som blir anbefalt mindre omarbeiding, primært for å sikre likebehandling.

MED og MN bemerker at antall underkjenninger har gått ned etter at ordningen ble innført. Dette indikerer at ordningen brukes slik den er tenkt, og at man i stor grad unngår underkjenninger ved å tillate mindre omarbeiding. Det kan også nevnes at en av de mindre omarbeidingene i 2020 var en andre gangs innlevering og at muligheten for å anbefale mindre omarbeiding kan ha betydd at avhandlingen ikke ble endelig underkjent.

PSYK fremholder at hvis UiB velger å beholde ordningen med mindre omarbeiding i ph.d.-forskriften, bør den etter hvert også inngå i dr.philos.-forskriften.

SV understreker at det vil være uheldig å fjerne ordningen så kort tid etter at den er innført.

Hvis ordningen videreføres ønsker HF at ph.d.-forskriften skal bli tydeligere og mer detaljert angående mindre omarbeiding:

- Mer tydelig på at alternativet til mindre omarbeiding er underkjenning
- Hvilke kriterier skal være oppfylt for at komiteen skal kunne anbefale mindre omarbeiding?
- Formatet for komiteens anbefaling bør fremkomme, om mulig
- Omtale regler for tilfeller der fakultetet ikke godkjenner komiteens anbefaling om mindre omarbeiding

Saken om erfaringer med mindre omarbeiding av innlevert avhandling legges med dette frem for Forskningsutvalget til drøfting.

4.05.21. Yngve Brynjulfsen